Додаток
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Новогуйвинського ліцею
імені Сергія Процика
від 22.10. 2026 року № 252

ЄДИНІ СЦЕНАРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
у разі оголошення повітряної тривоги протягом навчального дня

ГОЛОВНЕ ПРАВИЛО: БЕЗПЕКА ДІТЕЙ - ПЕРШОЧЕРГОВА. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС МАЄ БУТИ ГНУЧКИМ, А НАВЧАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ - РОЗУМНИМ І ВИВАЖЕНИМ.

I. ОЦІНЮВАННЯ СИТУАЦІЇ АДМІНІСТРАЦІЄЮ

Після завершення повітряної тривоги адміністрація оцінює:

- ✓ загальну тривалість повітряної тривоги та перебування учнів в укритті;
- ✓ умови перебування дітей в укритті;
- ✓ фізичний і психологічний стан учнів;
- ✓ час, що залишився до завершення навчального дня;
- ✓ можливість організації повноцінного та своєчасного харчування;
- ✓ можливість продовження освітнього процесу відповідно до розкладу;
- ✓ доцільність скорочення, перенесення або скасування окремих видів навчальної діяльності;
- ✓ необхідність коригування розкладу на решту навчального дня.

Рішення щодо подальшої організації освітнього процесу, режиму харчування та можливих змін у розкладі приймає адміністрація закладу.

Інформація про прийняті рішення доводиться до відома педагогічних працівників через визначені адміністрацією канали комунікації.

II. СЦЕНАРІЇ РЕАГУВАННЯ

СЦЕНАРІЙ № 1. Тривога оголошена ДО ПОЧАТКУ першого уроку

Ситуація: учні та педагоги перебувають у закладі, але навчальні заняття ще не розпочалися.

Порядок дій:

1. Усі учасники освітнього процесу переходять до укриття.
2. Перший урок не розпочинається.
3. Після відбою та організованого повернення до навчальних приміщень адміністрація визначає можливість початку занять.
4. Якщо часу до завершення навчального дня достатньо, заняття розпочинаються зі зміщенням розкладу.
5. Якщо тривога була тривалою, адміністрація може ухвалити рішення про скорочення кількості занять або зміну структури навчального дня.

Відповідальні: адміністрація, чергові адміністратори, класні керівники, учителі.

СЦЕНАРІЙ № 2. Тривога оголошена ПІД ЧАС УРОКУ

Ситуація: навчальне заняття вже розпочалося.

Порядок дій:

1. Учитель негайно припиняє урок.
2. Організовує вихід учнів до укриття.
3. Забезпечує супровід і контроль присутності учнів.
4. Навчальний матеріал, який не вдалося опрацювати, не переноситься автоматично на домашнє завдання.
5. Після відбою заняття відновлюється відповідно до встановленого порядку та розкладу.

Час відновлення: урок продовжується після відбою за умови організованого повернення до навчальних приміщень.

СЦЕНАРІЙ № 3. Тривога оголошена ПІД ЧАС ПЕРЕРВИ

Ситуація: учні перебувають у коридорах, їдальні, рекреаціях або навчальних кабінетах.

Порядок дій:

1. Учителі, які чергують, та педагоги, відповідальні за учнів, організовують перехід до укриття.
2. Учні не повертаються до класів для підготовки до наступного уроку.
3. Після відбою та повернення до приміщень, якщо цей час завершився до початку наступного уроку за розкладом дзвінків, урок розпочинається за розкладом.
4. Якщо час початку уроку вже минув, заняття продовжуються за розкладом до дзвінка.

СЦЕНАРІЙ № 4. Короткотривала тривога (до 30 хвилин)

Ситуація: тривога тривала відносно недовго, навчальний день суттєво не порушений.

Порядок дій:

- ✓ після відбою учні повертаються до класів;
- ✓ подальші уроки проводяться за розкладом;
- ✓ час уроків за можливості не змінюється;
- ✓ невелике зміщення розкладу враховується під час організації подальших занять.

Домашні завдання визначаються у звичайному порядку, без додаткового навантаження через тривогу.

СЦЕНАРІЙ № 5. Тривога середньої тривалості (30–60 хвилин)

Ситуація: частина навчального часу втрачена, але є можливість продовжити освітній процес.

Порядок дій:

1. Після відбою учні повертаються до навчальних приміщень, відновлюються заняття.
2. Адміністрація оцінює залишок навчального дня.
3. За необхідності коригується розклад дзвінків.
4. Учителі визначають пріоритетний навчальний матеріал.
5. Необхідність перенесення окремих видів діяльності погоджується з адміністрацією.

Важливо: не допускається механічне ущільнення всього навчального матеріалу за рахунок скорочення перерв і перевантаження учнів.

СЦЕНАРІЙ № 6. Тривала тривога (понад 1 годину)

Ситуація: учні тривалий час перебувають в укритті, звичайний режим навчального дня порушений.

Порядок дій:

Адміністрація оцінює:

- ✓ тривалість перебування в укритті;
- ✓ фізичний та психологічний стан учнів;
- ✓ час до завершення навчального дня;
- ✓ можливість організації харчування;
- ✓ можливість відновлення занять;
- ✓ доцільність зміни розкладу.

Після відбою:

1. Організовано повертаємося до навчальних приміщень.
2. Адміністрація повідомляє про подальший режим роботи залежно від ситуації.
3. За можливості відновлюються окремі заплановані заняття.
4. Якщо часу недостатньо, адміністрація може ухвалити рішення про завершення навчального дня.

Педагоги не приймають самостійного рішення про обов'язкове проведення всіх уроків, що залишилися за розкладом.

СЦЕНАРІЙ № 7. Відбій оголошено ПІД ЧАС ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ навчального дня

Ситуація: тривога завершилася до середини навчального дня.

Порядок дій:

- ✓ продовжуємо навчання за скоригованим розкладом;
- ✓ зберігаємо передбачені перерви;
- ✓ організовуємо харчування відповідно до уточненого графіка;
- ✓ навчальні теми, які не були опрацьовані, плануємо відповідно до календарно-тематичного планування.

СЦЕНАРІЙ № 8. Відбій оголошено ПІД ЧАС ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ навчального дня

Ситуація: тривога завершилася після обіду або незадовго до завершення занять.

Порядок дій:

Адміністрація визначає, чи є достатньо часу для продовження освітнього процесу.

Можливі два рішення:

Варіант А. Продовження навчання.

Якщо є достатньо часу, проводяться окремі заняття відповідно до скоригованого розкладу.

Варіант Б. Завершення навчального дня.

Якщо часу недостатньо, учні не повертаються до звичайного навчального режиму лише для формального проведення одного-двох уроків.

Адміністрація повідомляє класних керівників про порядок завершення дня та інформування батьків.

СЦЕНАРІЙ № 9. Відбій оголошено ЗА 10–15 ХВИЛИН ДО ЗАВЕРШЕННЯ навчального дня

Ситуація: після повернення до класів фактично не залишається часу для повноцінного уроку.

Порядок дій:

1. Учні організовано повертаються до навчальних приміщень.
2. Адміністрація оцінює можливість продовження освітнього процесу.
3. Якщо повноцінне проведення занять недоцільне, адміністрація ухвалює рішення про завершення навчального дня.
4. Класні керівники організовують комунікацію з батьками.
5. Учні залишають заклад відповідно до встановленого порядку.

Не допускається проведення уроку лише формально, без урахування часу, необхідного для організованого завершення навчального дня.

СЦЕНАРІЙ № 10. Повторна тривога протягом одного навчального дня

Ситуація: після відновлення занять повторно оголошено повітряну тривогу.

Порядок дій:

1. Негайно припиняємо освітній процес.
2. Організовано переходимо до укриття.
3. Повторно оцінюємо ситуацію після відбою.
4. Адміністрація враховує загальну тривалість усіх тривог за день, а не лише останньої.
5. Приймає рішення про продовження, коригування або завершення навчального дня.

Важливо: кожна наступна тривога не означає автоматичного повернення до повного розкладу після відбою. Якщо сумарна тривалість перебування в укритті значна, адміністрація може ухвалити рішення про завершення навчального дня.

СЦЕНАРІЙ № 11. Тривога збігається з часом харчування учнів

Ситуація: сигнал тривоги пролунав перед початком харчування, під час прийому їжі або відразу після нього.

Порядок дій:

- ✓ якщо учні ще не розпочали харчування, вони організовано переходять до укриття;
- ✓ якщо харчування вже розпочалося, прийом їжі припиняється та організовується перехід до укриття;
- ✓ залишати дітей у їдальні для завершення прийому їжі не дозволяється;
- ✓ після відбою адміністрація визначає новий час харчування;
- ✓ якщо звичайний графік неможливо відновити, відповідальні працівники харчоблоку організовують альтернативний порядок видачі їжі.

Для учнів початкової школи час харчування визначається з урахуванням вікових потреб і встановленого режиму.

Для учнів 5–11 класів допускається зміщення перерв для харчування за уточненим графіком.

СЦЕНАРІЙ № 12. Тривога триває під час перерви на обід, а харчоблок уже приготував їжу

Ситуація: їжа приготовлена, але учні не можуть прийти до їдальні через перебування в укритті.

Порядок дій:

1. Харчоблок забезпечує належне зберігання готових страв відповідно до вимог безпечності харчових продуктів.
2. Після відбою відповідальні працівники визначають можливість організації харчування.

3. Якщо звичайний порядок неможливий, розглядається видача їжі в контейнерах.
4. Рішення щодо способу видачі приймається з урахуванням санітарних вимог, температурного режиму та можливості безпечного споживання.

Не допускається видача страв із порушенням установлених вимог безпечності харчових продуктів.

ОРГАНІЗАЦІЯ ХАРЧУВАННЯ ПІСЛЯ ТРИВАЛОЇ ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

✓ Після відбою організація харчування здійснюється з урахуванням фактичного часу завершення тривоги, тривалості перебування учнів в укритті та затвердженого режиму харчування.

✓ Для учнів початкових класів харчування організовується відповідно до встановленого режиму. У разі зміщення часу прийому їжі адміністрація повідомляє педагогам початкової школи про новий час.

✓ Для учнів 5–11 класів час перерв для харчування може бути зміщений з урахуванням часу відбою та можливостей харчоблоку.

✓ Педагоги організовують супровід учнів на харчування відповідно до повідомлень адміністрації та уточненого графіка.

✓ У разі тривалої повітряної тривоги, коли звичайна організація харчування стає неможливою або недоцільною, адміністрація спільно з відповідальними працівниками харчоблоку визначає можливість організації видачі готових страв у харчових контейнерах із дотриманням санітарно-гігієнічних вимог та умов безпечного транспортування і споживання їжі.

✓ Педагогічні працівники не визначають самостійно час харчування класів, а керуються графіком або оперативними повідомленнями адміністрації.

СЦЕНАРІЙ № 13. Тривога триває до завершення навчального дня

Ситуація: повітряна тривога не закінчилася до часу завершення занять.

Порядок дій:

1. Усі учні та працівники залишаються в укритті.
2. Навчальні заняття не відновлюються.
3. Адміністрація організовує перебування дітей в укритті.
4. Класні керівники за можливості інформують батьків про ситуацію.
5. Після відбою учні залишають укриття лише організовано, відповідно до встановленого порядку.
6. Адміністрація визначає порядок завершення навчального дня та передачі дітей батькам або особам, які мають право їх забирати.

Забороняється відпускати учнів з укриття самостійно під час повітряної тривоги або без дотримання встановленого порядку.

СЦЕНАРІЙ № 14. Після відбою немає можливості продовжити навчання через аварійне відключення електроенергії

Ситуація: повітряна тривога завершилася, але в закладі відсутнє електропостачання.

Порядок дій:

1. Адміністрація оцінює можливість безпечного продовження освітнього процесу.
2. Враховується наявність освітлення, водопостачання, функціонування санітарних приміщень, зв'язку та інших необхідних умов.

3. Якщо продовження занять неможливе, адміністрація приймає рішення про зміну режиму роботи або завершення навчального дня.
4. Класні керівники інформують батьків.

Генератор, призначений для забезпечення роботи укриття, не розглядається як джерело резервного електроживлення всього закладу.

СЦЕНАРІЙ № 15. Після відбою немає належних умов для продовження навчання

Ситуація: учні тривалий час перебували в укритті, частина дітей погано почувається, є ознаки втоми, емоційного виснаження або погіршення самопочуття.

Порядок дій:

1. Педагоги повідомляють адміністрацію про стан дітей.
2. За потреби залучаються медичний працівник та психологічна служба.
3. Адміністрація оцінює доцільність продовження навчання.
4. За необхідності навчальні заняття скорочуються або навчальний день завершується.
5. Педагоги не створюють додаткового навантаження на учнів.

ІІІ. ДІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЩОДО НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

У разі тривалого перебування учнів в укритті та суттєвого порушення навчального розкладу педагогічним працівникам необхідно враховувати, що втрачений через повітряну тривогу навчальний час не може автоматично компенсуватися додатковим навантаженням на учнів.

Педагогічним працівникам НЕ ДОПУСКАЄТЬСЯ:

✓ автоматично переносити весь невиконаний обсяг навчального матеріалу на домашнє опрацювання;

✓ створювати учням подвійне навчальне навантаження наступного дня;

✓ намагатися опрацювати декілька навчальних тем протягом скороченого часу без урахування можливостей учнів;

✓ призначати додаткові контрольні, самостійні роботи або інші види оцінювання виключно з метою компенсації втраченого через тривогу часу;

✓ розглядати тривале перебування дітей в укритті як звичайну перерву між навчальними заняттями;

✓ вимагати від учнів обов'язкового виконання всього обсягу навчальних завдань, який не вдалося опрацювати через об'єктивні обставини.

Педагогічним працівникам РЕКОМЕНДУЄТЬСЯ:

✓ визначати пріоритетний навчальний матеріал, необхідний для досягнення очікуваних результатів навчання;

✓ за потреби коригувати темп опрацювання навчальних тем;

✓ використовувати можливості інтеграції та ущільнення навчального матеріалу без втрати його змістової сутності;

✓ надавати учням посильні завдання для самостійного опрацювання;

✓ враховувати фізичний і психологічний стан дітей після тривалого перебування в укритті;

✓ забезпечувати розумний баланс між навчальною діяльністю, відпочинком і відновленням працездатності учнів.

IV. ОБОВ'ЯЗКОВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Кожен педагогічний працівник повинен:

- ✓ знати алгоритм дій під час оголошення повітряної тривоги;
- ✓ забезпечувати організований перехід учнів до укриття;
- ✓ не залишати учнів без нагляду;
- ✓ виконувати рішення адміністрації щодо відновлення занять;
- ✓ не змінювати самостійно розклад харчування;
- ✓ не призначати додаткові завдання для компенсації втраченого часу;
- ✓ оперативно інформувати адміністрацію про проблемні ситуації;
- ✓ враховувати фізичний та психологічний стан учнів.

V. ПОВНОВАЖЕННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Адміністрація закладу має право залежно від обставин:

1. Відновити навчання за звичайним розкладом.
2. Змістити час початку окремих уроків.
3. Скоригувати розклад дзвінків.
4. Змінити час перерв на харчування.
5. Скоротити кількість занять на конкретний навчальний день.
6. Визначити пріоритетні види освітньої діяльності.
7. Завершити навчальний день раніше, якщо продовження освітнього процесу недоцільне або неможливе.
8. Організувати інформування батьків про зміни в режимі роботи закладу.

Усі рішення приймаються з урахуванням безпекової ситуації, фактичних умов перебування дітей та чинних нормативних вимог.

VI. КОРОТКА ПАМ'ЯТКА ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

Ситуація	**Що робимо**
Тривога до початку уроків	Переходимо в укриття, початок занять визначає адміністрація
Тривога під час уроку	Негайно припиняємо урок, переходимо в укриття
Тривога під час перерви	Організовано переходимо в укриття
Відбій під час уроку	Повертаємося, відновлюємо заняття
Відбій під час перерви	Повертаємося, дотримуємося часу розкладу дзвінків
Тривога до 30 хвилин	Переважно відновлюємо звичайний розклад
Тривога 30–60 хвилин	Адміністрація оцінює можливість коригування розкладу
Тривога понад годину	Адміністрація визначає подальший режим роботи
Повторна тривога	Знову переходимо в укриття, враховуємо сумарний час тривог
Тривога під час харчування	Припиняємо харчування, переходимо в укриття
Відбій наприкінці дня	Адміністрація вирішує, чи доцільно відновлювати заняття
Тривога до завершення дня	Залишаємося в укритті до відбою

VII. ГОЛОВНИЙ ПРИНЦИП

Жоден урок, жодна тема, жоден пункт календарно-тематичного планування не можуть бути важливішими за безпеку, здоров'я та психологічний стан дитини.